

Proč má mít štěrk přednost před pitnou vodou? Kauza pokračuje...

Záměr soukromé firmy, těžby štěrkokopísků v Uherském Ostrohu, prošel od roku 2006 několika procesy posuzování. Problémem bylo, že těžební prostor je umístěn v těsné blízkosti strategického prameniště Bzenec-komplex pro 86 měst a obcí Jihomoravského kraje [okr. Hodonín, Břeclav] a dvě obce Zlínského kraje a to je celkem více než 140 tisíc obyvatel.

Původně bylo žádáno o těžbu v rozsahu 400 tisíc tun za rok, pak došlo k úpravě na 350 tisíc tun za rok. Tyto záměry byly sice projednány, ale nikdy nebylo posuzování dokončeno. Znalecké posudky je vyhodnocovaly jako velké riziko pro vodní zdroj Bzenec-komplex. V roce 2010 byl na Ministerstvo životního prostředí podán další návrh na EIA, který byl v roce 2012 aktualizován, upřesněn na 200 tisíc tun za rok. I přes mnoho zamítavých stanovisek byl kladně posouzen a Ministerstvo životního prostředí v roce 2015 vydalo souhlasné stanovisko k těžbě.

Velmi zajímavé v tomto procesu byla účelovost celého posuzování. Negativní stanoviska správních orgánů byla nestandardními postupy měněna, dokonce byla odňata Ministerstvu zdravotnictví příslušnost z Krajské hygienické stanice Jihomoravského kraje, která se vyjadřovala velmi negativně a jasně vyjadřovala obavy o kvalitu pitné vody. Pravomoci byly převedeny na Krajskou hygienickou stanici Zlínského kraje, která vydala kladné stanovisko. A proč ne, vždyť obyvatel Zlínského kraje se zásobením vodou nedotýká. Nestandardnost v postupech některých správních orgánů konstatovala a velmi podrobně popsala nakonec i Veřejná ochránkyně práv. Její zpráva však nikdy nebyla Ministerstvem životního prostředí ani báňským úřadem vzata v úvahu, stejně jako závěry dvou petic projednaných v Poslanecké sněmovně v roce 2014 a v Senátu v roce 2018.

Na velká rizika těžby a negativní ovlivnění vodního zdroje jasně upozorňuje i stanovisko České geologické služby z roku 2017. Kromě jiného uvádí, že odtěžení stropního izolátoru hlín a odkrytí hladiny podzemní vody je nezvratný proces, který zvyšuje zranitelnost významného vodního zdroje. Vzhledem ke strategickému významu zdroje Bzenec-komplex, je nezbytné vyloučit všechna negativní ovlivnění těžbou a jejími důsledky. Příslušné orgány (Ministerstvo životního prostředí, báňský úřad) ani nebraly v úvahu dopady změn klimatu a na prohlubující sucho, zřetelné od roku 2015. Přes všechny námítky obcí, spolků a Jihomoravského kraje bylo nakonec v odvolacím řízení potvrzeno rozhodnutí Obvodního báňského úřadu v Brně o stanovení dobývacího prostoru dne 19. 5. 2020. Nejde jen o administrativní vymezení území, jak se snaží Ministerstvo životního prostředí uklidňovat. Firma již může připravovat těžbu, neboť procesem EIA byly posouzeny i hornické práce, nejen hranice a kapacita těžby.

Český báňský úřad Praha prostě v celém odvolacím řízení rezignoval na ověřování skutečného stavu, ověřování aktuálních podmínek v území, nezabýval se hodnocením nových podkladů, pouze mechanicky přebíral závěry EIA. Nevnesl do řízení žádnou vlastní úvahu, i když mu to alibisticky doporučil sám ministr životního prostředí ve svém stanovisku ze dne 4. 12. 2019. Ještě v lednu 2020 ministr v tisku uvádí: „Upozornili jsme báňský úřad na nové skutečnosti, kterými by se měl nejenom s ohledem na změnu klimatu a přetrvávající sucho zabývat“. Nu, papír snese vše a vše lze také vykládat dvojím způsobem.

Obce jsou připraveny podat správní žalobu k soudu, požádat soud o odkladný účinek a zúčastnit se protestního pochodu „Za vodu pro lidi“. Ten se měl uskutečnit dne 25. 4. 2020, ale kvůli koronaviru byl přeložen na 13. 6. 2020. Pochod bude mít tři výchozí stanoviště, Moravský Písek - náměstí, Veselí nad Moravou - areál koupaliště a Uherský Ostroh – zámek. Cílem pochodu je vyjádření nesouhlasu občanů s plánovanou těžbou na místě samotném. Přijďte nás prosím podpořit. Až těžba negativně ovlivní životy nás všech, bude již příliš pozdě. Pitnou vodu nám už nikdo nikdy nevrátí!

Ing. Bc. Anna Hubáčková
senátorka za Hodonínsko

